

כל מה שיועץ מס
גייב לבדג -
רפורמג עסק געיר!

לשכת יועצי מס בישראל
INSTITUTE OF TAX
CONSULTANTS IN ISRAEL

יועצי מס יקרים,

מסמך זה יעסוק ברפורמת 'עסק זעיר' של רשות המיסים שפורסמה בנובמבר 2024 כחלק מחוק ההסדרים לשנת 2024, ובו – נתייחס לעיקר הרפורמה, ונציג תשובות לשאלות העולות מתוך העבודה היומיומית שלנו כמייצגים- בצורה פשוטה, ברורה ומעשית.

הגדרת עסק זעיר

- בעל עסק ייחשב כעסק זעיר בהתקיים כל התנאים הבאים במצטבר:
- היחיד הוא תושב ישראל, המפיק הכנסה מעסק או ממשלח יד;
 - מחזור העסקאות השנתי שלו (כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף), הכולל את ההכנסות מכל עסקיו וממשלח ידו, אינו עולה על 120,000 ש"ח (נכון לשנת 2025);
 - פקיד השומה רשם אותו כעסק זעיר בהתאם להוראות סעיף 87 לפקודת מס הכנסה.

בעל עסק זעיר זכאי לקזז באופן אוטומטי 30% מהכנסותיו כהוצאות, ללא צורך בהצגת קבלות או חשבוניות בפועל. הניכוי ניתן ללא קשר להיקף ההוצאות האמיתיות של העסק, ואף במקרים שבהם לא נוצרו הוצאות כלל. הסדר זה מהווה חלופה לניכוי הוצאות מוכרות רגילות. חשוב לדעת - גם במידה והנישום אינו מוגדר ברשות המסים כעסק זעיר, אך מחזור ההכנסות שלו לא עולה על התקרה המוגדרת בחוק לענין עסק זעיר (שנת 2025 - 120,000 ש"ח). ניתן יהיה לדרוש את אותם 30% הוצאות, במסגרת הדו"ח השנתי, ובתנאי שאכן עומד בשאר תנאי החוק בהתאם להוראות סעיף 87 לפקודה.

לרוב, בעל עסק זעיר אינו מחויב בהגשת דוח שנתי מלא למס הכנסה, ויכול להסתפק בהגשת דיווח באמצעות מערכת הדיווח השנתי המקוצר.

ככלל, עסק זעיר אינו מחויב בתשלום מקדמות מס במהלך השנה, ויכול להסדיר את מלוא חבות המס בסוף השנה באמצעות מערכת הדיווח המקוצר. עם זאת, פקיד השומה רשאי להטיל חובת תשלום מקדמות אם מצא כי קיים חשש סביר לאי-גביית המס במועד, או אם קיימת תועלת ממשית אחרת בגביית מקדמות.

טיפ מקצועי ליועצי המס:

אנו ממליצים כי במקרים שבהם ידוע ליועץ המס שהנישום צפוי להגיע לחיוב מס (לדוגמה, עקב הכנסות נוספות ממשכורת או ממקורות אחרים), יש לשקול לקבוע עבורו מקדמות מס במועד, על מנת לצמצם את חבות המס בתום השנה ולהימנע מהצטברות חוב מיותר. ולידיעתכם, קיימת מערכת מקדמות חדשה שניתן יהיה להפנות אליה את הלקוח בהתאם.

תשובות לשאלות נפוצות בנושא העסק הזעיר

כיצד מבצעים פתיחת תיק או שינוי סטטוס לעסק זעיר?

יועץ המס רשאי לבצע פתיחת תיק לעסק חדש כעסק זעיר, או לשנות את הסטטוס של עסק קיים לעסק זעיר, באמצעות מערכת המייצגים של רשות המסים. לצורך כך, יש להיכנס למערכת המייצגים, לבחור באפשרות "שינוי סוג תיק לבעל עסק זעיר", למלא את הטופס המקוון הכולל הצהרה על מחזור ההכנסות המשוער ופרטים נוספים, ולשלוח את הבקשה דרך המערכת. לאחר הגשת הבקשה, מתקבל אישור על הרישום או הודעה על צורך בבדיקות נוספות מטעם פקיד השומה.

מי לא יכול להירשם כעסק זעיר?

ישנם מקרים שבהם לא ניתן להירשם כעסק זעיר, גם אם מתקיימים התנאים הבסיסיים

- העסק מעסיק עובדים
- העסק אינו מנהל פנקסים קבילים
- הייתה לו בשנת המס הכנסה מעסק או ממשלח יד שלא הופקה מיגיעה אישית
- חלק מהכנסתו מעסק או ממשלח יד התקבל מאדם שהוא מעסיקו בשנת המס
- חלק מהכנסתו מעסק או ממשלח יד יוחס אליו מתאגיד שקוף כהגדרתו בסעיף 64(א)
- יותר מ-25% מהכנסתו מעסק או ממשלח יד התקבלו מאחד מאלה
 - (א) מקרובו; בפסקת משנה זו, "קרוב" – כהגדרתו בסעיף 88
 - (ב) ממי שהיה מעסיקו במועד כלשהו בשלוש שנות המס הקודמות
- הוא בעל שליטה בחברה כאמור בסעיף 32(9)
- הוא אינו עומד בתנאי אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת

מדוע רשות המסים מפיקה שומת מס לתשלום גם כאשר מדובר בנישום שהכנסותיו הן מעסק בלבד ואינן מגיעות לסף החבות במס?

חישוב המס עבור עסק זעיר מתבצע באמצעות מערכת תיאום המס של רשות המסים. החישוב מבוסס על הנתונים שמזין בעל העסק, ובעיקר על מחזור ההכנסות המדווח. חשוב להדגיש כי המערכת אינה מבצעת חישוב מס תיאורטי, אלא מסתמכת אך ורק על הנתונים שהוזנו בפועל. במקרה של שינוי מהותי במחזור ההכנסות במהלך השנה, ניתן ואף חשוב לעדכן את הדיווח עד ליום 31.12 של אותה שנת מס קלנדרית, כדי לוודא שהמחזור השנתי המדווח תואם לעסקאות של הנישום, כדי שהמערכת תחשב חישוב מס מדויק בגין הכנסתו החייבת. כמו כן רשות המסים תשלח תזכורת במהלך חודש דצמבר (של כל שנה קלנדרית) לכל בעלי העסק הזעיר.

כיצד מתבצע קיזוז של 30% כהוצאות לעסק זעיר, והאם הקיזוז חל גם על הכנסות משכירות של נכס מסחרי?

בעל עסק זעיר, המוגדר כיחיד תושב ישראל שמפיק הכנסה מעסק או ממשלח יד, זכאי לנכות באופן אוטומטי 30% מהכנסותיו כהוצאות מותרות בניכוי, ללא צורך בהצגת קבלות או חשבוניות בפועל. הטבה זו ניתנת אך ורק על הכנסות שמקורן בעסק או ממשלח יד, ואינה חלה על הכנסות פסיביות, כגון הכנסות משכירות של נכס מסחרי. הקיזוז של 30% אמור "לכסות" את כלל ההוצאות המותרות בניכוי בהתאם לסעיפים 17-27 לפקודת מס הכנסה, לרבות מרכיב הפחת, למעט קרן השתלמות לעצמאים שאינה כלולה במסגרת הקיזוז האוטומטי.

המערכת של רשות המסים מפחיתה באופן אוטומטי את אותם 30% מהמחזור המדווח על ידי הנישום במעמד חישוב המס.

בנוסף, חשוב לציין כי גם מי ששינה את סוג התיק שלו לסוג תיק של בעל עסק זעיר אך עומד בקריטריונים הקבועים בחוק, רשאי להחיל את מנגנון הקיזוז של 30% הוצאות במסגרת הדוח השנתי שמוגש לרשות המסים.

כיצד ניתן להגיש טופס 867 (רווחי הון בבורסה) כאשר אני מנהל עסק זעיר ומדווח באמצעות מערכת תיאום המס של העסק הזעיר?

המערכת המקוונת לעסק זעיר מיועדת לדיווח על הכנסות שמקורן בעסק או ממשלח יד בלבד. הכנסות אחרות, כגון רווחי הון בבורסה, הכנסות מחו"ל, נספחים כמו טופס 867 או נספח ד' לדוח השנתי, אינן כלולות במסגרת הדיווח באמצעות מערכת תיאום המס לעסק זעיר.

לכן, במקרה שבו לנישום יש בנוסף להכנסות מעסק גם הכנסות נוספות המחייבות בדיווח (למשל רווחי הון), עליו להגיש דוח שנתי מלא למס הכנסה, שבו יכלול גם את הכנסות העסק וגם את ההכנסות הנוספות בהתאם להוראות החוק.

כיצד יש לפעול כאשר עסק זעיר מחזיק תיק ניכויים פעיל (למשל לצורך ניכוי מס מדמי שכירות), אך המערכת דורשת את סגירת התיק, למרות שהעסק אינו מעסיק עובדים?

עסק זעיר מוגדר כיחיד תושב ישראל שמפיק הכנסה מעסק או ממשלח יד, בתנאי שאינו מעסיק עובדים. בהתאם לכך, עסק שמעסיק עובדים אינו יכול להיחשב כעסק זעיר ואינו זכאי להטבות הניתנות במסגרת זו. עם זאת, ישנם מצבים שבהם עסק זעיר מחזיק תיק ניכויים פעיל אך ורק לצורך ניכוי מס במקור מתשלומים אחרים, כגון דמי שכירות, מבלי להעסיק עובדים בפועל. במקרים כאלה, המערכת של רשות המסים עשויה לזהות את קיומו של תיק הניכויים כאילו מדובר בתיק של מעסיק עובדים, ולדרוש את סגירתו לצורך השלמת תהליך הרישום כעסק זעיר.

מדובר בעניין טכני הנובע מאופן זיהוי התיקים במערכת. לפיכך, כאשר מדובר בתיק ניכויים שמיועד רק לתשלומים שאינם קשורים להעסקת עובדים, אין חובה לסגור את התיק. במקרה כזה, יש לפנות למשרד האזורי של רשות המסים בבקשה להסרת ההתנייה, תוך הבהרה כי התיק אינו משמש להעסקת עובדים.

בשומה שמופקת לבעל עסק זעיר שעובד גם כשכיר, לא מופיעים הנתונים על הכנסותיו כשכיר. מדוע?

מערכת הדיווח של העסק הזעיר היא מערכת תיאום מס בלבד, ואינה מערכת שומה מלאה. החישוב בה מתבצע על ההכנסות מהעסק או ממשלח יד, לאחר הפחתה אוטומטית של 30% כהוצאות מוכרות ובהתחשב בנתוני השכר הידועים.

ולכן, השומה שמופקת מתייחסת אך ורק להכנסות מהעסק, לאחר ביצוע תיאום המס.

האם בעל עסק זעיר פטור לחלוטין מדרישה להצהרת הון?

עסק זעיר אינו פטור באופן מוחלט מהגשת הצהרת הון. ההטבה המרכזית עבור עסק זעיר היא שהמערכת המקוונת של רשות המסים אינה מחייבת באופן יזום הגשת הצהרת הון כחלק מההליך השוטף לניהול עסק זעיר, בשונה מעסק רגיל שבו הדרישה נפוצה יותר.

עם זאת, חשוב להדגיש כי רשות המסים שומרת לעצמה את הזכות לדרוש הצהרת הון מכל נישום – לרבות בעלי עסקים זעירים – בהתאם לשיקול דעת פקיד השומה ובמועדים שהיא קובעת. המשמעות היא שגם עסק זעיר עשוי להידרש להגיש הצהרת הון, במקרים שבהם רשות המסים רואה בכך צורך (לדוגמה, כחלק מביקורת עומק או בדיקה יזומה).

לכן, אף שמדובר בהטבה משמעותית שמצמצמת את הסיכון להידרש להצהרת הון באופן שוטף, אין בכך פטור מוחלט.

האם שידור הדיווח השנתי המקוצר לעסק זעיר נחשב כהגשת דוח שנתי לצורך קבלת אורכות המשרד המייצג?

כן. שידור הדיווח השנתי המקוצר לעסק זעיר נחשב כהגשת דוח שנתי לצורך קבלת אורכות המשרד המייצג. לפי המידע הזמין, בעל עסק זעיר שהגיש את הדיווח המקוצר באמצעות המערכת הייעודית של רשות המסים ייחשב כמי שהגיש דוח שנתי, ולכן ייכלל במסגרת האורכות שניתנות למשרד המייצג. יש לשים לב שהאישור של הכללה באורכות שניתן על ידי רשות המסים תקף לשנת 2024, ושנה הבאה נדון על זה בשנית.

לעומת זאת, בעל עסק זעיר שלא הגיש את הדיווח המקוצר ולא הגיש דוח שנתי מלא (טופס 1301) לא ייכלל במסגרת האורכות, ועליו להגיש את הדוח השנתי במועד הקבוע בחוק או לבקש אורכה באופן פרטני.

כיצד עלי לפעול אם אני מוגדר כעסק זעיר, והתברר לי לאחר מכן שאני צפוי להחזיר מס ורוצה להגיש דוחות לשם כך?

בעל עסק זעיר אשר מגלה כי הוא צפוי להחזיר מס אינו יכול לממש את ההחזר במסגרת הדיווח המקוצר לעסק זעיר, שכן מערכת זו אינה מיועדת לחישוב ניכויים, זיכויים או החזרי מס. כדי לממש את ההחזר, יש להגיש דוח שנתי מלא (טופס 1301) שבו מפורטות כלל ההכנסות, ההוצאות, הניכויים והזיכויים להם זכאי הנישום.

בהגשת דוח מלא יבוצע חישוב מס מפורט שיביא בחשבון את כל מרכיבי החבות והזכויות במס, ובמידת הצורך ייקבע החזר מס לנישום.

חשוב לשים לב כי בקשה להחזר מס מתיישנת לאחר 6 שנות מס שקדמו לשנת המס הנוכחית, בהתאם להוראות סעיף 160 לפקודת מס הכנסה. לכן, יש לוודא שהדוחות מוגשים במסגרת תקופת ההתיישנות הרלוונטית.

אם לא הגשתי את הדוח המקוצר עד 31.3, כעקרון לא סיימתי את הנדרש ממני בביצוע תנאי העסק הזעיר במערכת תאומי המס האם איבדתי את הזכות להתרת ההוצאות ע"פ תנאי הסעיף?

יש להגיש דוח רגיל למס הכנסה, בדוח יהיה סימון כי הנני מעוניין לבצע חישוב של עסק זעיר – דהיינו קיזוז הוצאות ע"פ סעיף 87ד (30% הוצאות ממחזור העסק) יש לציין כי יש לרשום בשדה 150 את ה- 70% המחושב.

האם עוסק מורשה יכול להיות גם עסק זעיר שמחזור העסקאות שלו לא עבר התקרה קרי 120,000 ש"ח?

מדובר בסטטוס הרלוונטי למס הכנסה בלבד, לא למע"מ ולא לביטוח לאומי. לכן, גם עוסק מורשה יכול להיות מוגדר כעסק זעיר במידה שמחזור ההכנסות של העסק לא עולה על 120 אלף ש. כמובן, בהתאם למגבלות.

האם התקרה של מחזור העסקאות, כוללת מע"מ?

תקרת מחזור העסקאות לא יכלול את רכיב המע"מ. קרי, בשנת 2025 התקרה היא 120,000 ש"ח ללא מע"מ. כפי שמדווח בדוחות המע"מ לעוסק.

כיצד ניתן לשנות סטטוס ולא להיחשב כעסק זעיר?

כדי לשנות את הסטטוס ולהפסיק להיות עסק זעיר, יש לבצע עדכון של סוג התיק במס הכנסה. ניתן לעשות זאת בשלוש דרכים עיקריות:

- באופן מקוון: דרך מערכת רשות המסים – יש לבחור בשירות "שינוי סוג תיק" ולעדכן את התיק לסוג תיק 42 (עסק רגיל).
 - באמצעות הדוח השנתי: ניתן לשנות את הסיווג במסגרת הדוח השנתי שמוגש לרשות המסים.
 - במקרה של אי-הגשת דיווח שנתי: עסק זעיר מחויב בהגשת דיווח שנתי באמצעות המערכת הייעודית לעסק זעיר. אם העסק לא מבצע את הדיווח השנתי במועד, תיפסק ההכרה בו כעסק זעיר באופן אוטומטי. העסק יסווג כעסק רגיל ויחולו עליו חובות דיווח וניכוי מלאים, ללא האפשרות ליהנות מההטבות המיוחדות לעסק זעיר (לרבות ההפחתה האוטומטית של 30% כהוצאות).
- חשוב לדעת כי לאחר שינוי הסטטוס מעסק זעיר לעסק רגיל – בין אם ביוזמה של בעל העסק ובין אם עקב אי-עמידה בדרישות הדיווח – לא ניתן לשוב ולהירשם כעסק זעיר באותה שנת מס ובשנתיים שלאחריה (תקופת צינון).

פסילת ספרים, מי שפסלו לו ספרים לא יוכל להחשב עסק זעיר?

ע"פ סעיף 87ה אם נפסלו הספרים לא יוכל להנות מתנאי ההקלות לעניין העסק הזעיר ולפיכך יגיש דוח רגיל.

האם עסק זעיר פטור מביקורת ניהול ספרים?

לא. עסק זעיר אינו פטור מביקורת ניהול ספרים. למרות שמדובר בעסק שנהנה מהטבה של ניכוי הוצאות בשיעור קבוע של 30% מההכנסות, הוא מחויב לנהל את פנקסיו בהתאם להוראות ניהול פנקסי חשבונות, כפי שנקבע בתוספת המתאימה לסוג ואופי העסק.

רשות המסים רשאית לערוך ביקורת ניהול ספרים גם לעסק זעיר, ולבדוק את תקינות הרישום והניהול. במידה שתיקבע פסילת ספרים, העסק לא יוכל להמשיך ולהתנהל כעסק זעיר באותה שנת מס, ויחויב בהגשת דוח שנתי מלא. המשמעות היא שההטבה של ניכוי 30% אינה פוטרת מניהול ספרים תקין ואינה מגנה מפני ביקורת של רשות המסים.

כיצד יכול עסק זעיר לממש את הטבת המס על הפקדות לקרן השתלמות כעצמאי במסגרת הדיווח למס הכנסה?

עסק זעיר, המוגדר כיחיד תושב ישראל שמפיק הכנסה מעסק או ממשלח יד, זכאי לנכות באופן אוטומטי 30% מהכנסותיו כהוצאות מוכרות, הניכוי אינו כולל את ההטבה בגין הפקדה לקרן השתלמות. כדי לממש את הטבת המס על ההפקדות לקרן ההשתלמות, נדרש להגיש בקשה באמצעות דוח שנתי מלא (טופס 1301) לרשות המסים. לא ניתן לממש זאת בדו"ח המקוצר. במקרה המתואר, יש להגיש את הדיווח המקוצר ולאחר מכן, להגיש בקשה להחזר מס. בשנת 2024, נאפשר גם למי שלא הגיש את הדיווח המקוצר ובתנאי, שיסמן עסק זעיר. חשוב להדגיש כי בפעולת הגשת הדו"ח השנתי, העסק הזעיר לא מאבד את זכויותיו האחרות.

בברכה,

אייל אלון, יוע"מ (משפטן) - משנה לנשיא לשכת יועצי המס, יו"ר פורום המיסים המקצועי

דנה זטלאוי - כהן, יוע"מ - סגנית נשיא לשכת יועצי המס, ראש חטיבת הקשר עם רשויות המס

